

ЕЛЕКТРОННА ПЕТИЦІЯ ЯК НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН ДО ВЛАДИ

Мазур В.Г. – викладач

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Посилення глобалізаційних та інтеграційних процесів в Україні актуалізує проблему побудови механізму взаємодії громадянського суспільства та влади. Стрімкий розвиток наукового прогресу, інформаційних технологій сприяють появі нових форм участі громадян у здійсненні публічної влади, що є визначальним чинником у побудові демократичної держави. Однією з сучасних форм звернення громадян до влади є електронна петиція.

Дослідження питань подання електронних петицій стало об'єктом вивчення таких вчених, як: С. Деревянко, А. Мезенцева, С. Закірової, В. Решоти, А. Барікової, В. Головка, А. Крижановської, О. Лукашевої, Я. Собків, Б. Страшун, К. Шустрової та інших. Незважаючи на доробки науковців, все ж варто констатувати, що в Україні відсутній дієвий механізм взаємодії громадськості та влади через подання електронних петицій.

Загострення державотворчих процесів на сьогоднішній день в Україні, що значною мірою пов'язано з активними політичними подіями в країні, суттєво підвищило рівень недовіри суспільства до влади. Український народ, який тисячоліттями наділений вагомим культурним спадком та правовими традиціями, не в змозі «достукатись» до органів державної влади з метою вирішення того чи іншого питання. Разом з цим, Україна й надалі залишається демократичною державою, що вимагає значної ролі народної волі у розвитку держави, домінування прав і свобод людини над усіма іншими явищами. Вагомим у цьому контексті є процес реформування апарату держави, який повинен бути спрямований на зміцнення демократичних засад державного управління, принципів громадянського суспільства, національної безпеки та підвищення міжнародного авторитету країни.

Сьогодні чимало демократичних держав використовують електронні комунікації, що дає змогу ефективно налагоджувати зв'язки органів влади з громадянами країни. У 2015 році, коли Верховна Рада внесла зміни до Закону України «Про звернення громадян», Україна приєдналася до переліку світових держав, що використовують такий інструмент комунікації влади і суспільства

як електронні петиції. Відтак громадяни отримали можливість комунікації з органами влади за допомогою електронних петицій.

Варто погодитись, що запровадження електронних петицій умовно можна визначити як окремих етап у становленні електронної демократії, якому передують створення: законодавчої бази; електронного документообігу та інформаційних порталів (інтернет-ресурсів) в центральних та регіональних органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування; електронних сервісів надання адміністративних послуг [1, с. 45].

Згідно з Законом України, електронна петиція – це колективне звернення в електронній формі у вигляді тексту скарги (протесту) та/або пропозиції, на яку адресат (суб'єкт владних повноважень) публічно оголошує про свою позицію щодо згоди чи незгоди по суті петиції, інформує про аргументи у разі незгоди та організує спільну з авторами та їх прихильниками роботу з розроблення та втілення плану реалізації петиції у разі згоди [2].

Доцільно погодитись з думкою Решоти В.В., що електронні петиції мають на меті зменшити соціальне напруження, відновити діалог між органами публічної адміністрації та громадянами, сприяти оперативному реагуванню органами держави й органами місцевого самоврядування на суспільні виклики та ініціативи. Автор та його однодумці вважають, що із запровадженням електронних петицій у громадян з'явиться новий інструмент спілкування з державою й органами місцевого самоврядування з метою вирішення суспільно значущих питань [3, с. 45].

Серед вищих органів державної влади безумовним лідером за кількістю отримання електронних петицій є Президент України. Саме на сайті адміністрації Президента із серпня 2015 року запрацював перший в Україні сервіс електронних петицій. І саме на сайт Президента були спрямована перша хвиля електронних звернень, тематика яких була і залишається вкрай різнобарвною [4].

Дослідження кількості поданих петицій на офіційний сайт інтернет-представництва Президента України [5] було зведено в таблицю 1.

Динаміка подання електронних петицій на офіційному
інтернет-представництві Президента України

Показники	Роки				Всього петицій
	2015 (з серпня)	2016	2017	2018 (січень-березень)	
Кількість поданих петицій, з них:	16720	7760	4200	820	29500
петиції з відповіддю	33	2	1	-	39

Як показують дані таблиці 1, за весь період роботи системи електронних петицій було подано до представництва Президента України 29500 звернень від громадян. Варто акцентувати увагу на тому, що відповідно до світових тенденцій та міжнародного досвіду, після 10 тис. поданих петицій кількість звернень громадян повинна зменшитись в міру зменшення загальноважливих для суспільства проблем.

Проведені дослідження підтвердили світову практику, в результаті чого активність подання петицій істотно зменшилась. Так, за перших пів року було подано до Президента 16720 петицій, з них 33 звернення набрали понад 25 тис. голосів. За весь 2016 рік (7760 петицій) необхідну кількість голосів набрали лише дві петиції. А за 2017 рік лише одна з 4200 петицій набрала необхідну кількість голосів.

Проаналізувавши динаміку подання електронних петицій, можна було б говорити про дієвість та ефективність даної системи. Проте, чимало українських експертів зазначають протилежне. Так, на їх думку, основною причиною тенденції зменшення звернень громадян до Президента України є недосконалість

законодавства та відсутність адекватної реакції влади.

Якщо ж говорити в розрізі регіонів країни, то варто відмітити, що у місцевих громад України завдяки електронним петиціям з'явилася додаткова можливість контролю за діяльністю влади. Водночас у органів місцевої влади завдяки цьому механізму створюється певний індикатор висвітлення найгостріших і найважливіших питань з точки зору жителів громади [4].

Проведений аналіз використання електронних петицій в Україні дозволяє виокремити ряд проблем, що перешкоджають дієвості та ефективності даної системи взаємодії громадян та влади, зокрема: недосконалість чинного законодавства; відсутність адекватної реакції влади на петиції громадян; погана обізнаність громадян у роботі держави і державних органів влади; відсутність культури ініціювання електронних петицій тощо.

Отже, електронна петиція виступає важливим інструментом довіри громадян до влади, що передбачає встановлення стійкого зв'язку владних структур із громадськістю.

Список використаних джерел:

1. Дерев'яно С. Електронні петиції до органів влади України як інструмент електронної демократії / С. Дерев'яно // Вісник Прикарпатського університету. – 2016. – Випуск 10. – С. 43-53
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації» від 8 листопада 2017 р. № 797-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80>
3. Решота В.В. Електронна петиція як новий інструмент звернення громадян до органів публічної адміністрації / В.В. Решота // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015. – № 15. – С. 91-94
4. Закірова С. Електронні петиції в Україні: досягнення і проблеми дворічного досвіду / С. Закірова // Центр досліджень соціальних комунікацій НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2992:elektronni-petitsiji-v-ukrajini-dosyagnennya-i-problemi-dvorichnogo-dosvidu&catid=8:holovni-temi&Itemid
5. Електронні петиції. Офіційне інтернет представництво Президента України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://petition.president.gov.ua/>.

УДК 339.7

**РОЗВИТОК РИНКУ ДОРОГОЦІННИХ МЕТАЛІВ В УКРАЇНІ ПІД ВПЛИВОМ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН**

Ксенжук О.С. – здобувач

Тернопільський національний економічний університет

Процеси глобалізації породжують нові правила гри. Ринок дорогоцінних металів виклики для національних та світових ринків, залишається одним із тих, розвиток якого змінюючи їхню кон'юнктуру, встановлюючи нові залежить не лише від економічних, але й низки